

УДК 81-23

АКУСТЫЧНЫЯ МАРКЁРЫ ТЭРЫТАРЫЯЛЬНАЙ ПРЫНАЛЕЖНАСЦІ Ў АНГЛІЙСКІМ ВЫМАЎЛЕННІ ПРАДСТАЎНІКОЎ УСХОДНЕМАГІЛЁўСКАГА РЭГІЁНА

В. І. Курацёва

старшы выкладчык,

Мінскі дзяржаўны лінгвістычны ўніверсітэт

Артыкул прысвечаны кампаратыўнаму аналізу прасодыі маўлення выхадцаў з Усходнемагілёўскага рэгіёна на роднай (беларускай) і замежнай (англійскай) мовах. Проведзенае эсперыментальна-фанетычнае даследаванне на ўзроўні аб'ектыўнага акустычнага аналізу высветліла спецыфічныя рэгіянальна-беларускія рысы прасодыі гаворкі камунікантаў і вызначыла супрасеegmentныя маркёры тэрытарыяльнай прыналежнасці ў іх іншамоўным англійскім вымаўленні. Параўнанне вызначаных адметных рыс прасодыі з дадзенымі аўтэнтычнага англійскага вымаўлення дазволіла сфармуляваць практычныя рэкамендацыі па пераадоленні іншамоўнага акцэнтнага прадстаўніцтва Усходнемагілёўскага рэгіёна.

Ключавыя словы: прасодыя, акустычны аналіз, рэгіянальная гаворка, Усходнемагілёўскі рэгіён, англійскае іншамоўнае вымаўленне, аўтэнтычнае вымаўленне, маркёры тэрытарыяльнай прыналежнасці, карэкцыя вымаўлення.

Уводзіны

Пашырэнне міжнародных кантактаў і паглыбленне працэсаў глабалізацыі неадкладна патрабуюць падрыхтоўкі спецыялістаў, якія свабодна валодаюць замежнымі мовамі, і ў першую чаргу англійскай як найбольш распаўсюджанай мовай міжнародных зносін. У гэтых умовах узрастае актуальнасць у вывучэнні ўзаемаўплыву моў пры іх кантактаванні для ўдасканалення метадаў і прыёмаў выкладання замежных моў. У рамках лінгвадыдактычных мэт, звернутых да параўнання моў і выяўлення прыкмет адлюстравання роднай мовы ў замежнай, асаблівае значэнне набывае супастаўляльны аналіз прасодыі роднай і замежнай моў, паколькі менавіта супрасеgmentныя характарыстыкі маўлення з'яўляюцца найбольш схільнымі да пераносу з роднай мовы ў іншамоўныя зносіны. З гэтай прычыны вывучэнне ўзаемаўплыву прасодычных асаблівасцей роднай – беларускай – і адной з найбольш распаўсюджаных замежных моў – англійскай – неаднаразова з'яўлялася аб'ектам навуковага даследавання айчынных лінгвістаў пачынаючы з 80-х гг. XX ст. У працах Г.А. Мятлюк [1], Т.В. Паплаўскай [2], А.Б. Карнеўскай [3], А.І. Далгарукавай [4] прадстаўлены вынікі кантрастыўнага вывучэння прасодыі беларускай і англійскай моў і аналіз адхіленняў на яго аснове ў іншамоўным вымаўленні беларусаў. Аднак, нягледзячы на значныя дасягненні ў распрацоўцы тэарэтычных праблем беларуска-іншамоўнага білінгвізму, на сённяшні дзень адсутнічаюць звесткі аб рэгіянальных асаблівасцях іншамоўнага вымаўлення камунікантаў, якія нельга пакідаць без аналізу, маючы на ўвазе іх наяўнасць.

Меркаванне аб рэгіянальным фактары прасодычнага вар'іравання на тэрыторыі Беларусі было зроблена на падставе з выяўленых асаблівасцей гука-

вога ўзроўню беларускага дыялектнага маўлення, канстатаванага ў фундаментальных выданнях “Дыялекталагічны атлас беларускай мовы” [5], “Лінгвістычная геаграфія і групоўка беларускіх народных гаворак” [6], манаграфіях Н.Т. Вайтовіч [7], Ф.Д. Клімчука [8], А.А. Крывіцкага [9] і іх паслядоўнікаў [10]. Аднак, нягледзячы на гэта, даследаванне супрасегментных характарыстык рэгіянальнага маўлення Беларусі да гэтага часу не было праведзена, што і стымулявала наш навуковы пошук, скіраваны на раскрыццё адметных рэгіянальных рыс беларускай прасодыі з наступным выяўленнем маркёраў тэрытарыяльнай прыналежнасці ў англійскім вымаўленні беларусаў. Асобная частка праведзенага навуковага даследавання, прысвечаная акустычнаму аналізу прасадых асаблівасцей маўлення ва Усходнемагілёўскім рэгіёне і іх праяўленню ў англійскім вымаўленні беларусаў, будзе асветлена ў дадзеным артыкуле.

Асноўная частка

Маўленне на паўднёвым усходзе Беларусі прыцягнула да сябе пільную ўвагу, паколькі, як гэта было ўстаноўлена на этапе даследавання беларускага рэгіянальнага маўлення, у параўнанні з іншымі гаворкамі яго вылучаюць шэсць акустычных рыс з уласцівымі ім найніжэйшымі значэннямі наступных прыкмет:

- найніжэйшы ўзровень частаты асноўнага тону (ч.а.т.) сыходных контураў у нефінальных сінтагмах;
- найніжэйшы рэгістр ч.а.т. пры рэалізацыі сыходных тонаў у фінальных і нефінальных сінтагмах;
- найніжэйшыя значэнні ч.а.т. у контурах з сыходнымі тонамі ў нефінальных сінтагмах;
- найніжэйшыя паказчыкі максімумаў разгортвання інтэнсіўнасці ў пачатковых сінтагмах;
- найменшы кантраст паміж націскнымі і ненаціскнымі галоснымі па працягласці;
- найменшая даўжыня націскных галосных у шкале.

Інструментальны аналіз акустычных паказчыкаў названых прыкмет быў праведзены і на матэрыяле англійскай мовы тых жа падыспытных – студэнтаў МДУ імя А. А. Куляшова, якія вывучаюць англійскую мову для прафесійнай дзейнасці, – чыё маўленне было даследавана на этапе эксперыментальнага вывучэння беларускага маўлення. А іменна на ўзроўні акустычнага аналізу былі даследаваны прыкметы наступных параметраў:

ч.а.т. – максімумы і мінімумы ядзерных тонаў і танальных контураў, кантрасты паміж націскнымі і ненаціскнымі складамі ў ядзернай зоне сінтагм;

інтэнсіўнасці – дынаміка разгортвання максімальных значэнняў параметра па складах сінтагм;

працягласці – дынаміка разгортвання даўжыні галосных у фразе, кантрасты па працягласці паміж націскнымі і ненаціскнымі галоснымі.

Супастаўленне атрыманых даных з данымі беларускага рэгіянальнага маўлення дазволіла выявіць, што ў замежнай мове (табл. 1) паказчыкі мінімумаў ч.а.т. у ядзернай зоне сінтагм павялічваюцца на 0,03–0,05 нарміраваных адзінак (н.а.), максімумы праяўляюцца як падобныя ў маўленні падыспытных на дзвюх мовах, у выніку чаго інтэрвал ч.а.т. сыходных тонаў у абодвух тыпах сінтагм статыстычна верагодна не мяняецца.

У параўнанні з аўтэнтчным англійскім вымаўленнем сыходныя тоны ў рэалізацыях беларусаў лакалізуюцца на ніжэйшым на 0,17 н.а. узроўні ч.а.т.

і маюць вузейшы інтэрвал. Гэта дазваляе зрабіць выснову аб адлюстраванні рэгіянальна беларускіх прыкмет ядзерных тонаў у англійскай мове падыспытных і аб неабходнасці карэкцыі іх вымаўлення менавіта ў кірунку павышэння танальнага ўзроўню тонаў і пашырэння іх інтэрвалу.

Табліца 1 – Параўнальныя характарыстыкі ч.а.т. ядзерных тонаў і контураў у беларускім і англійскім маўленні прадстаўнікоў Усходнемагілёўскага рэгіёна, н.а.; БМ – беларуская мова, АМ – англійская мова, а.а. – акцэнтная адзінка, ядз. – ядзерная

Нарміраваныя значэнні і статыстычныя паказчыкі іх параўнання		Тып ядзерных тонаў				Тып контураў			
		сыходны ў фінальных сінтагмах		сыходны ў нефінальных сінтагмах		з узыходна-сыходнымі тонамі		з сыходнымі тонамі ў нефінальных сінтагмах	
		макс.	мінім.	макс.	мінім.	2-я а.а.	1-я а.а.	2-я а.а.	ядз. а.а.
Прадстаўнікі Усходнемагілёўскага рэгіёна	БМ	0,36	0,04	0,45	0,08	0,45	0,62	0,34	0,44
	АМ	0,34	0,07	0,46	0,13	0,42	0,63	0,52	0,45
Узровень значнасці		0,62	0,01	0,79	0,03	0,66	0,83	0,00	0,73
t-крытэрыі		0,51	2,79	0,27	2,53	0,46	0,22	4,42	0,36
Крытычны t-крытэрыі		2,14	2,14	2,31	2,18	2,57	2,14	2,23	2,31
<i>Носьбіты АМ</i>		<i>0,51</i>	<i>0,11</i>	<i>0,63</i>	<i>0,13</i>	<i>0,50</i>	<i>0,70</i>	<i>0,61</i>	<i>0,60</i>

Як відаць з табліцы 1, контуры ч.а.т. у іншамойным вымаўленні прадстаўнікоў Усходнемагілёўскага рэгіёна нязначна адрозніваюцца ад рэгіянальных беларускіх, паколькі толькі па адной з чатырох прааналізаваных прыкмет паміж выбаркамі дзвюх моў зафіксаваны верагодныя адрозненні: па паказчыку максімуму ч.а.т. 2-й акцэнтнай адзінкі ў контурах нефінальных сінтагм з сыходнымі тонамі. У замежнай мове яго лікавае значэнне ўзрастае на 0,18 н.а. (БМ: 0,34 н.а.; АМ: 0,52 н.а.) і тым самым набліжаецца да даных вымаўлення носьбітаў англійскай мовы (0,61 н.а.).

У параўнанні з данымі англійскага аўтэнтчнага маўлення значэнні іншамойных рэалізацый з'яўляюцца ніжэйшымі на 0,15 н.а. у ядзернай частцы і на 0,11 і 0,08 н.а. на націскных складах другой акцэнтнай адзінкі. Атрыманая даная гавораць аб тым, што, нягледзячы на імкненне беларускіх падыспытных наблізіцца да нарматыўнага вымаўлення (зафіксавана павышэнне танальнага ўзроўню англійскіх танальных контураў на фоне беларускіх на 0,18 н.а.), найбольш вылучаныя элементы сінтагмы яшчэ не з'яўляюцца ў рэалізацыях беларусаў здавальняючымі – танальны ўзровень контураў лакалізуецца на 0,07–0,15 н.а. ніжэй аўтэнтчнага і патрабуе карэкцыі да больш высокага ўзроўню ч.а.т.

Аналіз тонавых кантрастаў у ядзернай частцы сінтагм выявіў, што дадзеныя прыкметы праяўляюцца як падобныя ў маўленні падыспытных на дзвюх мовах (табл. 2. – БМ: 0,10; -0,21 н.а.; АМ: 0,08; -0,16 н.а.).

У параўнанні з данымі аўтэнтчнага вымаўлення велічыня кантрасту на ўчастку сыходных тонаў у маўленні дыктараў-англічан большая на 0,26 н.а., а на ўчастку ўзыходных тонаў – меншая на 0,12 н.а. Гэта сведчыць аб тым, што сыходныя тоны ў рэалізацыях выхадцаў з Усходнемагілёўскага рэгіёна маюць недастаткова шырокі інтэрвал ч.а.т., а ўзыходныя, наадварот, – шырэйшую

амплітуду, чым у маўленні носьбітаў англійскай мовы. З улікам гэтага можна зрабіць выснову, што карэкцыя іх вымаўлення павінна рэалізоўвацца ў кірунку пашырэння інтэрвалу сыходных тонаў і звужэння – узыходных тонаў.

Табліца 2 – Параўнальныя даныя кантрастаў паміж націскнымі і ненаціскнымі складамі ў беларускім і англійскім маўленні прадстаўнікоў Усходнемагілёўскага рэгіёна, н.а.

Нарміраваныя значэнні і статыстычныя паказчыкі іх параўнання		Кантрасты паміж націскнымі і ненаціскнымі складамі ў ядзернай зоне сінтагм	
		сыходны тон (справа)	узыходны тон (справа)
Прадстаўнікі Усходнемагілёўскага рэгіёна	БМ	0,10	-0,21
	АМ	0,08	-0,16
Узровень значнасці		0,57	0,37
t-крытэрыі		0,58	0,94
Крытычны t-крытэрыі		2,18	2,18
<i>Носьбіты АМ</i>		0,34	-0,04

Даследаванне характарыстык інтэнсіўнасці выявіла (табл. 3), што ў англійскім вымаўленні прыкметы дынамікі разгортвання дадзенага параметра праяўляюцца ў маўленні беларусаў як падобныя на дзвюх мовах. Верагодныя адрозненні зафіксаваны толькі ў адной з сямі разгледжаных пазіцый: на 1-м націскным складзе за кошт павышэння яго дынамічнага максімуму на 0,05 н.а. (БМ: 0,87 н.а.; АМ: 0,92 н.а.).

Табліца 3 – Параўнальныя характарыстыкі дынамікі разгортвання інтэнсіўнасці і працягласці ў сінтагмах беларускага і англійскага маўлення прадстаўнікоў Усходнемагілёўскага рэгіёна, н.а.; ПДН – пераднаціскны склад, ПЛН – паслянаціскны склад, Н – націскны склад

Нарміраваныя значэнні і статыстычныя паказчыкі іх параўнання		Дынаміка разгортвання інтэнсіўнасці						
		пачатковыя сінтагмы						
		1-я а.а.			2-я а.а.			ядз. а.а.
		ПДН	1Н	ПЛН	ПДН	2Н	ПЛН	ПДН
Прадстаўнікі Усходнемагілёўскага рэгіёна	БМ	0,85	0,87	0,87	0,85	0,85	0,83	0,85
	АМ	0,87	0,92	0,89	0,89	0,90	0,81	0,86
Узровень значнасці		0,54	0,02	0,49	0,11	0,16	0,50	0,68
t-крытэрыі		0,64	2,78	0,71	1,75	1,54	0,70	0,42
Крытычны t-крытэрыі		2,23	2,20	2,16	2,2	2,23	2,20	2,16
<i>Носьбіты АМ</i>		0,97	0,96	0,90	0,92	0,94	0,88	0,93

Пры параўнанні атрыманых даных з аўтэнтчным вымаўленнем відаць, што лінія інтэнсіўнасці ў маўленні беларусаў лакалізуецца на ніжэйшым узроўні (да 0,10 н.а.), чым у дыктараў-англічан, што асабліва прыкметна на націскных складах. Гэта дазваляе меркаваць, што націскныя склады ў рэалізацыі беларусаў вымаўляюцца з недастатковай гучнасцю, адпаведна, карэкцыя вымаўлення павінна адбывацца ў бок яе павелічэння, паколькі націск у англійскай мове характарызуецца дынамічнай прыродай. Значную ролю ў яе функцыянаванні іграе параметр інтэнсіўнасці [1; 11], прыкметы якога ў

прадстаўнікоў Усходнемагілёўскага рэгіёна падобны па сваіх лікавых значэннях да беларускіх рэгіянальных (гл. табл. 2), а таму зніжаны.

Па параметры працягласці беларускае маўленне выхадцаў з Усходнемагілёўскага рэгіёна характарызуецца найменшай у параўнанні з іншымі гаворкамі краіны даўжынёй гучання націскных складоў у шкале і найніжэйшай вылучанасцю ўсіх тыпаў націскных складоў на фоне ненаціскных. У англійскім іншамоўным вымаўленні, згодна са статыстычнай ацэнкай, паказчыкі дынамікі разгортвання працягласці праяўляюцца як падобныя на роднай і замежнай мовах падвышаных у чатырох з пяці прааналізаваных пазіцый у фразе (табл. 4).

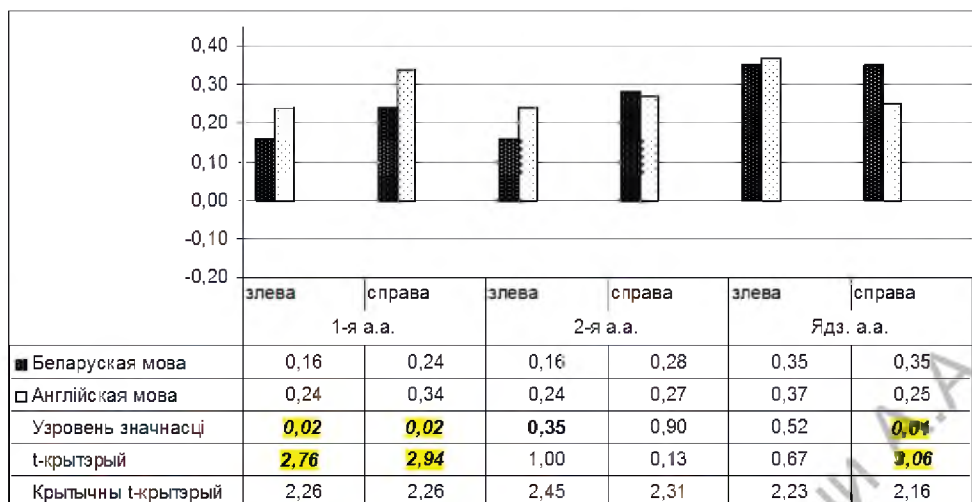
Табліца 4 – Параўнальныя характарыстыкі дынамікі разгортвання працягласці ў сінтамах беларускага і англійскага маўлення прадстаўнікоў Усходнемагілёўскага рэгіёна, н.а.

Нарміраваныя значэнні і статыстычныя паказчыкі іх параўнання		Дынаміка разгортвання працягласці				
		пачатковыя сінтамы			фінал. сінтамы	
		1-я а.а.	2-я а.а.	ядз. а.а.	1-я а.а.	ядз. а.а.
		1Н	2Н	ПЛН	1Н	Я
Прадстаўнікі Усходнемагілёўскага рэгіёна	БМ	0,39	0,42	0,29	0,39	0,69
	АМ	0,43	0,48	0,29	0,46	0,62
Узровень значнасці		0,24	0,44	0,95	0,05	0,07
t-крытэры		1,24	0,80	0,06	2,18	1,95
Крытычны t-крытэры		2,16	2,23	2,2	2,16	2,18
<i>Носьбіты АМ</i>		<i>0,44</i>	<i>0,41</i>	<i>0,22</i>	<i>0,46</i>	<i>0,63</i>

У супастаўленні з аўтэнтычным вымаўленнем ненаціскных галосных ў маўленні беларусаў характарызуецца больш працяглым гучаннем (АМ беларусаў: 0,29 н.а.; АМ англічан: 0,16 н.а.), націскных – маюць набліжаныя да рэалізацыі англічан паказчыкі (АМ беларусаў: 0,43; 0,46; 0,62 н.а.; АМ англічан: 0,44; 0,46; 0,63 н.а.). З гэтага можна зрабіць выснову аб недастатковай колькаснай рэдукцыі ненаціскных складоў у іншамоўным маўленні беларусаў з прадстаўленага рэгіёна і неабходнасці яе выпрацоўкі ў мэтах зніжэння замежнага акцэнта.

Аналіз кантрастаў паміж націскнымі і ненаціскнымі складамі па працягласці ў беларускім і англійскім маўленні выхадцаў з Усходнемагілёўскага рэгіёна паказвае, што ў іншамоўным вымаўленні вылучанасць націскных складоў узрастае: у трох выпадках з шасці назіраюцца верагодныя адрозненні, у адным – факультатыўныя (малюнак).

Кантрасты па працягласці паміж націскнымі і ненаціскнымі галоснымі ў маўленні прадстаўнікоў Усходнемагілёўскага рэгіёна, н.а.

Як відаць з малюнка, больш вылучаным працягласцю выглядае 1-ы націскны склад шкалы, што набліжае яго паказчыкі да даных носьбітаў англійскай мовы (БМ беларусаў: 0,16 і 0,24 н.а.; АМ беларусаў: 0,24 і 0,34 н.а.; АМ англічан: 0,37 і 0,27 н.а.); ступень кантрасту паміж ядзерным і ненаціскным складам справа памяншаецца, што не спрыяе пазбаўленню падвышаных ад іншамойнага акцэнта (АМ беларусаў: 0,25 н.а.; АМ англічан: 0,34 н.а.).

Параўнанне даных малюнка і табліцы 4 прыводзіць да заключэння, што велічыня кантрастаў у шкале ўзмацняецца за кошт павелічэння працягласці націскных складоў, а не памяншэння ненаціскных за кошт рэдукцыі. Гэта ў сваю чаргу гаворыць аб нязначных зменах у функцыянаванні параметра працягласці пры вылучэнні беларусамі англійскіх націскных складоў: прырода націску застаецца беларускай – колькаснай – пры зніжаных рэгіянальна маркіраваных паказчыках інтэнсіўнасці і ч.а.т. На падставе атрыманых даных для зніжэння ўплыву беларускай тэрытарыяльнай прасодыі выхадцам з Усходнемагілёўскага рэгіёна рэкамендуецца выкарыстанне правілаў колькаснай рэдукцыі ненаціскных складоў, больш гучнае і высокае вымаўленне націскных складоў пры асаблівай увазе да кантураў з сыходнымі тонамі пры іх разгортванні на другой і ядзернай акцэнтных адзінках.

Заключэнне

Такім чынам, абагульненне даных параўнальнага аналізу дазволіла атрымаць наглядную карціну праяўлення рыс роднай мовы ў замежнай (табл. 5).

Табліца 5 – Праяўленне рыс-маркёраў тэрытарыяльнай прыналежнасці ў маўленні прадстаўнікоў Усходнемагілёўскага рэгіёна на англійскай мове

Адметныя акустычныя рысы ў маўленні на беларускай мове	Рысы, якія праявіліся ў маўленні на дзвюх мовах як	
	падобныя	адрозныя
найніжэйшыя паказчыкі ч.а.т. сыходных у фінальных сінтагмах	√	
найніжэйшыя паказчыкі ч.а.т. сыходных у нефінальных сінтагмах	√	
найніжэйшыя значэнні ч.а.т. у контурах з сыходнымі тонамі ў нефінальных сінтагмах	√	
найніжэйшыя паказчыкі максімумаў разгортвання інтэнсіўнасці ў пачатковых сінтагмах	√	
найменшы кантраст паміж націскнымі і ненаціскнымі галоснымі па працягласці		√
найменшая даўжыня націскных галосных у шкале	(†)	
Усяго адметных рыс	5	1

Даныя табліцы 5 сведчаць аб тым, што 5 з 6 акустычных рэгіянальных рыс праяўляюцца ў маўленні паддэспытных на дзвюх мовах як падобныя. Найбольш значымі з пазіцыі статыстычнай ацэнкі з'яўляюцца:

- найніжэйшыя паказчыкі ч.а.т. сыходных ядзерных тонаў;
- найніжэйшыя значэнні ч.а.т. у контурах з сыходнымі тонамі ў нефінальных сінтагмах;
- найніжэйшыя паказчыкі максімумаў разгортвання інтэнсіўнасці ў пачатковых сінтагмах.

Менавіта іх у сукупнасці з аўдытыўнымі рысамі, сярод якіх высокая рэкурэнтнасць узыходна-сыходных тонаў сярэдняй узроўневай разнавіднасці, чаргаванне сярэдняга дыяпазону з шырокім, сярэдняга рэгістра з высокім, перавага танальных контураў з сярэдняй роўнай шкалай і ўзыходна-сыходнымі/узыходнымі ядзернымі тонамі, можна аднесці да рыс-маркёраў тэрытарыяльнай прыналежнасці ў англійскім вымаўленні прадстаўнікоў Усходнемагілёўскага рэгіёна.

СПІС ВЫКАРЫСТАНЫХ КРЫНІЦ

1. **Метлюк, А. А.** Взаимодействие просодических систем в речи билингва : автореф. дис. ... д-ра филол. наук : 10.02.19 / А. А. Метлюк ; МГЛУ им. М. В. Ломоносова. – М., 1988. – 48 с.
2. **Поплавская, Т. В.** Просодия английского восклицания в условиях интерференции (экспериментально-фонет. исслед.) : автореф. дис. ... канд. филол. наук : 10.02.04 / Т. В. Поплавская ; МГПИИЯ. – Минск, 1978. – 23 с.
3. **Карневская, Е. Б.** Определение степени просодической интерференции на воспринимаемом и акустическом уровне (из опыта экспериментального исследования белорусско-русской просодической интерференции) / Е. Б. Карневская, А. А. Метлюк // Экспериментальная фонетика : сб. науч. трудов. – Минск : МГПИИЯ, 1976. – С. 102–110.
4. **Долгорукова, А. И.** Просодия английского общего вопроса в условиях интерференции (экспериментально-фонетич. исслед.) : автореф. дис. ... канд. филол. наук : 10.02.04 / А. И. Долгорукова ; Одес. гос. ун-т им. И. И. Мечникова. – Одесса, 1986. – 16 с.
5. Дыялекталагічны атлас беларускай мовы [карты] / Ю. Ф. Мацкевіч [і інш.] ; пад рэд. Р. І. Аванесова [і інш.]. – Мінск : АН БССР, 1963. – 972 с.

6. Лінгвістычная геаграфія і групоўка беларускіх гаворак / Ін-т мовазнаўства імя Я. Коласа АН БССР ; пад рэд. Р. І. Аванесава, К. К. Атраховіча, Ю. Ф. Мацкевіч. – Мінск : Навука і тэхніка, 1968. – 320 с.
7. **Вайтовіч, Н. Т.** Ненаціскны вакалізм народных гаворак Беларусі / Н. Т. Вайтовіч ; пад рэд. Р. І. Аванесава. – Мінск : Навука і тэхніка, 1968. – 220 с.
8. **Клімчук, Ф. Д.** Гаворкі Заходняга Палесся: Фанетычны нарыс / Ф. Д. Клімчук. – Мінск : Навука і тэхніка, 1983. – 127 с.
9. **Крывіцкі, А. А.** Дыялекталогія беларускай мовы : дапам. / А. А. Крывіцкі. – Мінск : Вышэйш. шк., 2003. – 294 с.
10. Беларуская дыялекталогія : матэрыялы і даследаванні : зб. навук. арт. / Ін-т мовы і літ. імя Я. Коласа і Я. Купалы НАН Беларусі ; пад рэд. Л. П. Кунцэвіч, В. М. Курцовай. – Мінск : Беларуская навука, 2010. – Вып. 1. – 315 с.
11. **Johnson, K.** Acoustic and Auditory Phonetics / K. Johnson. – San Francisco : Wiley Blackwell, 2012. – 3rd ed. – 222 p.

Паступіў у рэдакцыю 23.03.2017 г.

Кантакты: vika-by@yandex.ru (Курацёва Вікторыя Ігараўна)

Kuratslova V. ACOUSTIC MARKERS OF TERRITORIAL ORIGIN IN THE ENGLISH PRONUNCIATION OF THE EAST MOGILEV REGION REPRESENTATIVES.

The article deals with the specific prosodic features of speech in East Mogilev region and their manifestation in the English pronunciation of the students who study the language for professional purposes. The conducted experiment has revealed the distinctive acoustic characteristics of the East Mogilev prosody and its reflection in the foreign language speech. The comparative analysis of regionally marked and authentic English pronunciation helped to formulate practical recommendations on overcoming the foreign language accent observed in the speech of the East Mogilev region representatives.

Keywords: prosody, acoustic analysis, regional speech, East Mogilev region, foreign English pronunciation, markers of territorial origin, pronunciation correction.